

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ

© 2020 ВЕНГУРЕНКО Т. Г., ПЛАХОТНЮК В. В.

УДК 338
JEL: E22; G24; H54

Венгуренко Т. Г., Плахотнюк В. В. Аналіз інвестиційної привабливості України

Метою статті є проведення аналізу інвестиційного клімату України та визначення наявних проблем залучення іноземних інвестицій в економіку країни. У статті проведено статичний аналіз основних макроекономічних показників інвестиційного клімату України. Розглянуто підходи вітчизняних вчених-економістів до визначення поняття «інвестиційний клімат». Визначено основні фактори, що впливають на інвестиційну привабливість держави, регіону та суб'єкта господарювання. Зазначено взаємозалежність факторів впливу макро- та мікрорівнів на рівень їх інвестиційної привабливості. Зокрема, від рівня інвестиційної привабливості держави та її регіонів залежить певною мірою і інвестиційна привабливість суб'єкта господарювання. Проаналізовано динаміку прямих іноземних інвестицій в економіку України за період 2002–2019 років, а також здійснено порівняння з обсягами прямих іноземних інвестицій з економіки України й охарактеризовано основні зміни в їх співвідношенні. Розглянуто країни ЄС, з яких надходить найбільший обсяг іноземних інвестицій в Україну. Здійснено порівняння рейтингових оцінок України за останні шість років у п'яти світових рейтингах, які характеризують інвестиційну привабливість держави. Зроблено висновок, що інвестиційний клімат у країні покращився, але значних змін, на жаль, не відбулося. Виявлено, що інвестиційний клімат держави залишається несприятливим для зовнішнього інвестора. Враховуючи низку наявних сьогодні негативних факторів впливу на інвестиційну привабливість країни, а також її курс на євроінтеграцію, необхідним є здійснення ефективних реформ, одним із пріоритетних завдань яких має стати покращення інвестиційної привабливості країни.

Ключові слова: інвестиції, прями іноземні інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат, індекс інвестиційної привабливості.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-103-111>

Рис.: 4. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 14.

Венгуренко Тетяна Григорівна – старший викладач кафедри фінансових ринків, Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи Університету державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, корп. В, Ірпінь, 08201, Україна)

E-mail: vengurenko@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9073-6166>

Плахотнюк Володимир Віталійович – магістрант, Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи Університету державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, корп. В, Ірпінь, 08201, Україна)

E-mail: w.plah@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8555-0698>

УДК 338
JEL: E22; G24; H54

Венгуренко Т. Г., Плахотнюк В. В. Анализ инвестиционной привлекательности Украины

Целью статьи являются проведение анализа инвестиционного климата Украины и определение существующих проблем привлечения иностранных инвестиций в экономику страны. В статье проведен статический анализ основных макроекономических показателей инвестиционного климата Украины. Рассмотрены подходы отечественных ученых-экономистов к определению понятия «инвестиционный климат». Определены основные факторы, влияющие на инвестиционную привлекательность государства, региона и субъекта хозяйствования. Указана взаимозависимость факторов влияния макро- и микроуровней на уровень их инвестиционной привлекательности. В том числе, от уровня инвестиционной привлекательности государства и его регионов зависит в определенной степени и инвестиционная привлекательность предприятия. Проанализирована динамика прямых иностранных инвестиций в экономику Украины за период 2002–2019 годов, а также проведено сравнение с объемами прямых иностранных инвестиций из экономики Украины, и охарактеризованы основные изменения в их соотношении. Рассмотрены страны ЕС, из которых поступает больший объем иностранных инвестиций в Украину. Проведено сравнение рейтинговых оценок Украины за последние шесть лет в пяти мировых рейтингах, характеризующих инвестиционную привлекательность государства. Сделан вывод, что инвестиционный климат в стране улучшился, но значительных изменений, к сожалению, не произошло. Выведено, что инвестиционный климат государства остается неблагоприятным для внешнего инвестора. Учитывая ряд существующих сегодня негативных факторов влияния на инвестиционную привлекательность страны, а также ее курс на евроинтеграцию, необходимым является осуществление эффективных реформ, одной из приоритетных задач которых должно стать улучшение инвестиционной привлекательности страны.

Ключевые слова: инвестиции, прямые иностранные инвестиции, инвестиционная деятельность, инвестиционная привлекательность, инвестиционный климат, индекс инвестиционной привлекательности.

Рис.: 4. **Табл.:** 3. **Библ.:** 14.

Венгуренко Татьяна Григорьевна – старший преподаватель кафедры финансовых рынков, Учебно-научный институт финансов, банковского дела Университета государственной фискальной службы Украины (ул. Университетская, 31, корп. В, Ирпень, 08201, Украина)

E-mail: vengurenko@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9073-6166>

Плахотнюк Владимир Витальевич – магистрант, Учебно-научный институт финансов, банковского дела Университета государственной фискальной службы Украины (ул. Университетская, 31, корп. В, Ирпень, 08201, Украина)

E-mail: w.plah@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8555-0698>

Venhurenko T. H., Plahotniuk V. V. Analyzing the Investment Attractiveness of Ukraine

The article is aimed at analyzing the investment climate of Ukraine and defining the existing problems of attracting foreign investment to the country's economy. The article carries out a static analysis of the main macroeconomic indicators of Ukrainian investment climate. The approaches of domestic economic scientists to the definition of the concept of «investment climate» are considered. The main factors influencing the investment attractiveness of the State, region and economic entity are defined. The interdependence of the factors of influence of the macro- and micro-levels on the level of their investment attractiveness is specified. In particular, the level of investment attractiveness of enterprise depends to a certain extent on the investment attractiveness of the State and its regions. The authors analyze the dynamics of foreign direct investment in the Ukrainian economy for the period of 2002-2019, as well as carry out comparisons with the volume of foreign direct investment from the Ukrainian economy, and the main changes in their proportions. The countries of the European Union, which provide more foreign investment to Ukraine, are considered. A comparison of rating scores of Ukraine for the last six years according to five world rankings, characterizing the investment attractiveness of the State, is made. It is concluded that the investment climate in the country has improved, but unfortunately there have been no significant changes. It is identified that the investment climate of the State remains unfavorable for the external investor. Taking into account a number of existent negative factors with regard to the investment attractiveness of the country, as well as its course towards European integration, it is necessary to implement efficient reforms, one of the priorities of which should be improving the investment attractiveness of the country.

Keywords: investment, foreign direct investment, investment activity, investment attractiveness, investment climate, investment attractiveness index.

Fig.: 4. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 14.

Venhurenko Tetiana H. – Senior Lecturer of the Department of Financial Markets, Educational and Scientific Institute of Finance, Banking of the University of the State Fiscal Service of Ukraine (Bldg B, 31 Universytetska Str., Irpin, 08201, Ukraine)

E-mail: vengurenko@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9073-6166>

Plahotniuk Volodymyr V. – Graduate Student, Educational and Scientific Institute of Finance, Banking of the University of the State Fiscal Service of Ukraine (Bldg B, 31 Universytetska Str., Irpin, 08201, Ukraine)

E-mail: w.plah@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8555-0698>

Інвестиції – одна з ключових складових сучасного фінансового ринку. В умовах сучасного розвитку економіки розвиток країн неможливий без активної інвестиційної участі. Саме тому одним із основних факторів, що забезпечують надходження інвестиційних ресурсів, є створення в країні сприятливого інвестиційного клімату, показниками якого є обсяги іноземних інвестицій та їхнє ефективне використання. Відомо: сприятливий інвестиційний клімат неможливо створити без відповідної державної політики, яка спрямована на створення сприятливих економічних, правових та організаційних умов задля залучення іноземних інвестицій.

Упродовж останніх років на інвестиційний клімат України та її економіку в цілому негативно впливає чимало факторів, основними з яких є політична й економічна нестабільність, військові дії на сході країни, корупція, тінізація економіки, невдалі реформи тощо. Попри це, зважаючи на курс України на євроінтеграцію, інвестиційний клімат держави набуває визначального характеру щодо виходу економіки з кризи та забезпечення конкурентоспроможного виробництва продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Проблему інвестиційної привабливості досліджували чимало вчених-економістів, зокрема: А. Гура, М. Жук, С. Коваленко, К. Малько, С. Мочерний, І. Сазонець, В. Федорова, Г. Фролова та ін. Проте, незважаючи на велику кількість праць, присвячених проблемі інвестиційної привабливості, через швидкі

темпи розвитку світової економіки, зміну геополітичної ситуації як в Україні, так і світі ця проблема потребує подальших досліджень.

Метою статті є проведення аналізу інвестиційного клімату України та визначення наявних проблем залучення іноземних інвестицій в економіку України.

Успішний розвиток країни неможливий в умовах економічної нестабільності, диспропорції розвитку регіонів, нестабільного валютного курсу та зростання інфляції, відсутності розвиненого малого та середнього бізнесу. Отже, за таких умов стає очевидним, що покращення інвестиційного клімату держави з метою залучення в економіку іноземних інвестицій має бути пріоритетним завданням уряду.

Додатково зазначити, що у науковій літературі серед учених-економістів не існує єдиного підходу до визначення категорії «інвестиційний клімат». У табл. 1 подано ряд підходів до визначення цього поняття. Відповідно до наведених підходів у вищезгаданій табл. 1 можемо визначити поняття «інвестиційний клімат» як показник, який є своєрідною системою кількісних і якісних показників, які характеризують економічний, політичний та соціальний розвиток держави.

Поняття «інвестиційний клімат» у вітчизняній практиці розглядають у розрізі з категорією інвестиційної привабливості. Адже вона є одним з ключових показників інвестиційного клімату країни. Як і у випадку з поняттям інвестиційного клімату, цей термін

Підходи вчених-економістів до визначення поняття «інвестиційний клімат»

Автор	Визначення
А. Гура [1]	це узагальнена характеристика сукупності соціальних, економічних, організаційних, правових, політичних, соціокультурних передумов, що зумовлює привабливість і доцільність інвестування в ту або іншу господарську систему
С. Мочерний [2]	це сукупність об'єктивних та суб'єктивних умов, які сприяють (гальмують) процесу інвестування народного господарства (на макрорівні) та окремих підприємств, компаній, галузей (на мікрорівні)
М. Жук [3]	сукупність соціально-економічних, суспільно-політичних, природних, екологічних та інших умов, які безпосередньо визначають масштаби, обсяги і темпи залучення інвестицій
І. Сазонець, В. Федорова [4]	вважають, що поняття інвестиційного клімату означає наявність таких умов інвестування, що впливають на переваги інвестора у виборі певного об'єкта інвестування
Г. Фролова [5]	ступінь сприятливості ситуації, що складається в тій чи іншій країні (регіоні, галузі) для ймовірного надходження інвестицій у цю країну (регіон, галузь)
С. Коваленко [6]	це узагальнена характеристика сукупності соціальних, економічних, організаційних, правових, політичних, соціокультурних передумов, що зумовлює привабливість і доцільність інвестування в ту або іншу господарську систему (економіку країни, регіону, корпорації)
К. Малько [7]	це сукупність політичних, правових, економічних, соціальних, природних, а також інших чинників, які сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних й іноземних інвесторів. Варто підкреслити, що на сьогодні не існує єдиного підходу до трактування кількості чинників, що обумовлюють формування інвестиційного клімату

Джерело: складено авторами.

теж не має однозначного трактування. На нашу думку, інвестиційна привабливість поєднує в собі сукупність факторів, що сприяють або перешкоджають процесу залучення іноземних і внутрішніх інвестицій в еконо-

міку держави, регіону або суб'єкта господарювання. Відповідно до цього визначення основні фактори, які впливають на рівень інвестиційної привабливості, наведені на рис. 1.

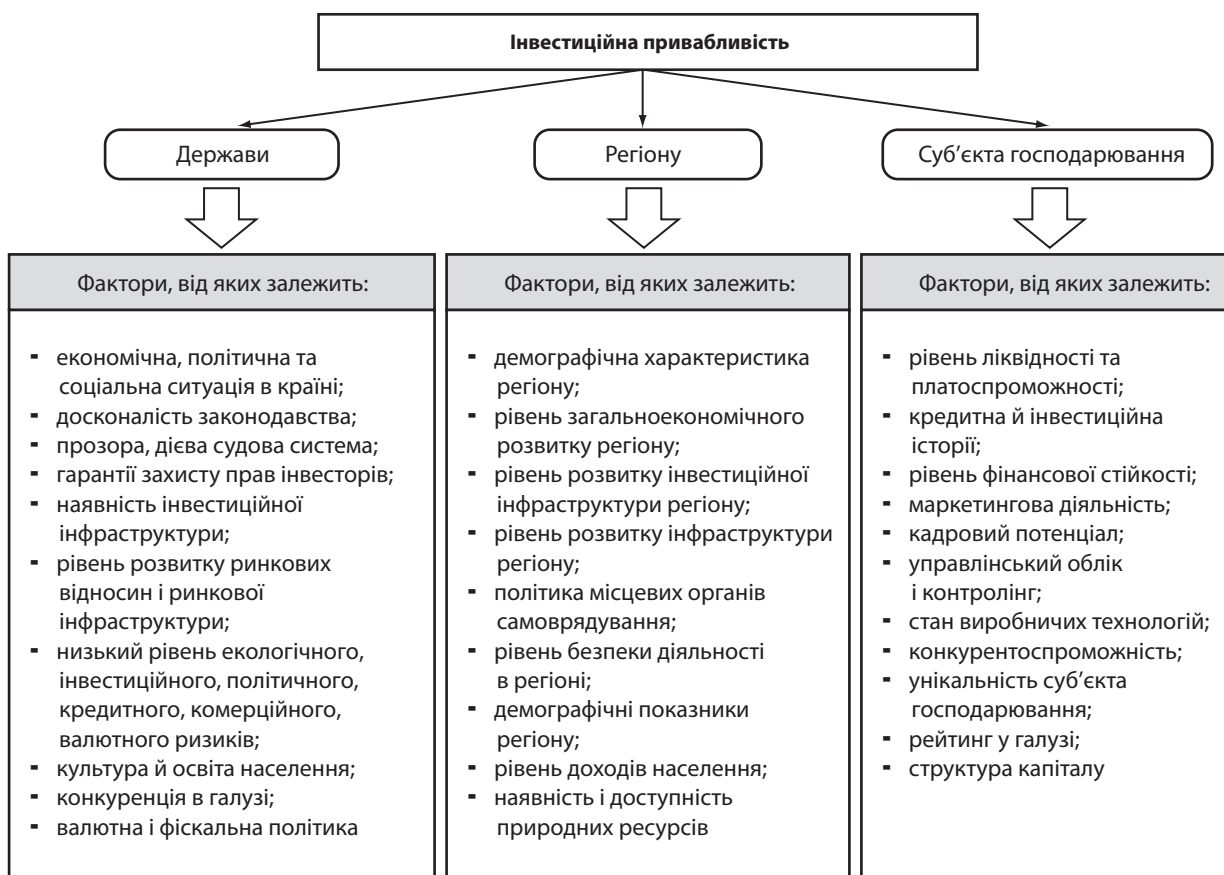

Рис. 1. Фактори впливу на інвестиційну привабливість держави, регіону та суб'єкта господарювання

Джерело: складено авторами на основі [8–10].

Інвестиційну привабливість і фактори, які на неї впливають, науковці переважно розглядають на макрорівні – на рівні держави чи декількох держав (як, наприклад, ЄС, Південна або Східна Азія тощо), або на галузях виробництва (зокрема, підприємствах відповідних галузей). До факторів впливу на інвестиційну привабливість держави (рис. 1) варто ще додати стан фінансово-кредитної системи країни, рівень розвитку продуктивних сил, інвестиційну активність населення, статус іноземного інвестора, рівень розвитку інвестиційної інфраструктури, можливість залучення інвестиційних ресурсів. Значно рідше досліджують проблему розвитку регіонів. Хоча рівень розвитку регіонів обумовлює привабливість підприємств і галузей, які знаходяться на їх території. Інвестиційна привабливість регіонів є показником, який характеризує деякі з них зі сторони фінансового розвитку, інвестиційної перспективи, самостійності, податкової культури, рівня життя населення та низки інших чинників, які істотно впливають на формування дохідності інвестицій та інвестиційних ризиків тощо.

Якщо держава багата на корисні копалини, ліси та інші ресурси то об'єктом інвестування переважно виступають підприємства добувних або переробних галузей. Відповідно до рис. 1 можемо визначити, що інвестиційна привабливість підприємства нап

залежить від інвестиційного клімату в державі і має систему показників, що всебічно оцінюють ймовірні ризики від інвестиції, платоспроможність і конкурентоспроможність підприємства, а також спроможність примноження інвестованого капіталу.

Ступінь інвестиційної привабливості є важливим показником інвестиційного клімату країни, а отже, і показником ефективного соціально-економічного розвитку економіки держави загалом. Відповідно, з'ясувавши, від яких факторів залежить інвестиційна привабливість країни, доцільно проаналізувати обсяги прямих іноземних інвестицій в економіку України за останні роки (табл. 2). Зазначимо, що, відповідно до визначення

Організації економічного співробітництва та розвитку, прямі інвестиції є категорією міжнародних інвестицій, здійснених резидентом (прямим інвестором) в одній країні з метою реалізації своєї довготривалої зацікавленості в підприємстві (реципієнту прямих інвестицій), яке є резидентом країни, відмінної від країни місцезнаходження прямого інвестора [11].

Міністерство фінансів України пропонує таке визначення: це довгострокові вкладення матеріальних засобів компаніями-нерезидентами в економіку країни (наприклад, з метою організації і будівництва підприємств) [12].

Таблиця 2

Прямі іноземні інвестиції в економіку (та з економіки) України за період 2002–2019 рр.

Рік	Прямі іноземні інвестиції				Сальдо	
	в Україну		з України		млн дол. США	%
	млн дол. США	Δ	млн дол. США	Δ		
2002	693	х	-5	х	+698	х
2003	1424	+731	13	+18	+1411	102,1 %
2004	1715	+291	4	-9	+1711	21,3 %
2005	7808	+6093	275	+271	+7533	340,3 %
2006	5604	-2204	-133	-408	+5737	-23,8 %
2007	9891	+4287	673	+806	+9218	60,7 %
2008	10913	+1022	1010	+337	+9903	7,4 %
2009	4816	-6097	162	-848	+4654	-53,0 %
2010	6495	+1679	736	+574	+5759	23,7 %
2011	7207	+712	192	-544	+7015	21,8 %
2012	8401	+1194	1206	+1014	+7195	2,6 %
2013	4499	-3902	420	-786	+4079	-43,3 %
2014	410	-4089	111	-309	+299	-92,7 %
2015	2961	+2551	-51	-162	+3012	907,4 %
2016	3284	+323	16	+67	+3268	8,5 %
2017	2202	-1082	8	-8	+2194	-32,9 %
2018	2355	+153	-5	-13	+2360	7,6 %
2019	1711	-644	0	+5	+1711	-27,5 %

Джерело: складено авторами на основі [12].

Відповідно до даних у таблиці спостерігаємо, що обсяги прямих іноземних інвестицій в економіку України протягом усього досліджуваного періоду збільшувались, проте спостерігалися спади, зокрема у 2006, 2009, 2013, 2014 та 2017 роках. Варто зазначити, що всі випадки спаду були у період внутрішніх економічних і політичних криз в Україні, окрім 2009 року, в той період спад інвестицій спричинений світовою кризою. Що ж стосується прямих іноземних інвестицій з економіки України, то тут відсутня чітка тенденція до збільшення їх обсягів

або зменшення. Зазначимо, що найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій з економіки України були у 2007, 2008, 2010 та 2012 роках, а найменші обсяги спостерігалися у 2002, 2006 та 2015–2018 роках. Загалом спостерігаємо суттєву різницю в обсягах прямих іноземних інвестицій з економіки України та в неї.

Протягом досліджуваного періоду спостерігаємо відсутність чіткої тенденції до збільшення або ж зменшення обсягів інвестицій, що чітко простежується у динаміці, поданій на рис. 2.

Рис. 2. Динаміка обсягів прямих іноземних інвестицій за період 2002–2019 років, тис. дол. США

Джерело: складено авторами на основі [12].

Протягом досліджуваного періоду обсяг інвестицій в економіку України суттєво перевищував показник інвестицій з економіки України. На рис. 3 подано країни, з яких протягом 2018–2019 рр. було здійснено найбільше інвестицій в Україну. Відповідно до даних рис. 3 спостерігаємо, що найбільшими інвесторами в економіку України є Кіпр (обсяг інвестицій у 2019 році становив 9544,5 тис. дол. США), Нідерланди (обсяг інвестицій у 2019 році становив 7118,7 тис. дол. США), та Велика Британія (обсяг інвестицій у 2019 році становив 2131,2 тис. дол. США). Протягом досліджуваного періоду основним інвестором в Україну виступає Кіпр, винятком є лише 2011 рік — прямі інвестиції з Кіпру становили 9620,5 тис. дол. США і за обсягом були на другому місці, найбільше інвестицій у 2011 році в Україну надійшло з Нідерландів — 11389,8 тис. дол. США.

В умовах глобалізації оцінювати інвестиційну привабливість країни лише за внутрішніми показни-

ками неефективно, доцільно здійснювати оцінку порівняно з іншими країнами з метою виявлення слабких сторін на внутрішньому інвестиційному ринку країни.

Відповідно, у табл. 3 подано показники місця України у світових рейтингах за період 2014–2019 рр. Відповідно до даних з таблиці спостерігаємо, що у таких рейтингах, як індекс економічної свободи, рейтинг легкості ведення бізнесу Doing Business та рейтинг сприйняття корупції, у 2019 році Україна має кращі позиції, ніж у 2014 році. По таких показниках, як рейтинг глобальної конкурентоспроможності та рейтинг інвестиційної привабливості, спостерігаємо погіршення позицій України. Якщо порівнювати місце у рейтингу в 2019 році з 2018 роком, то Україна у 2019 році втратила дві позиції в індексі глобальної конкурентоспроможності й опустилася на 85-те місце серед 141 країни.

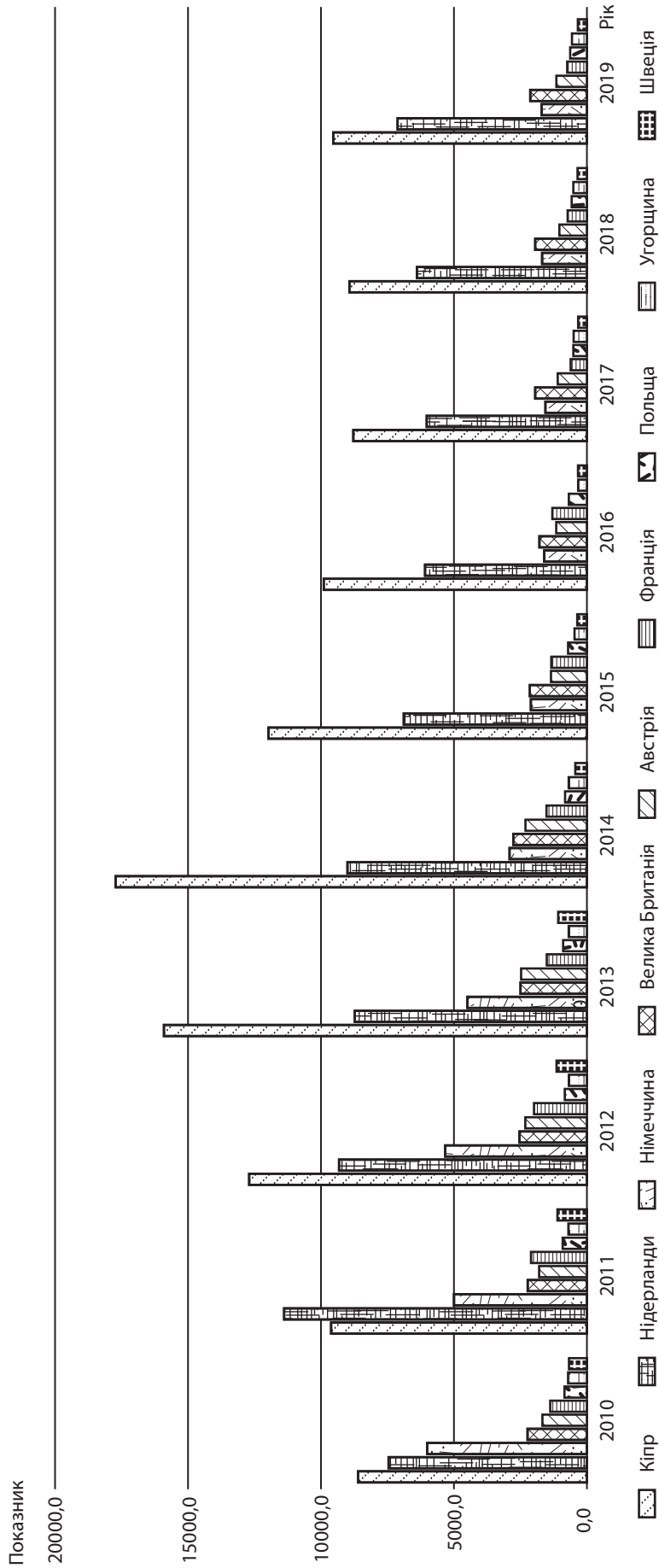

Рис. 3. Країни, з яких надходить найбільше прямих інвестицій (акціонерний капітал) в Україну

Джерело: складено авторами на основі [13].

Позиції України у світових рейтингах протягом 2014–2019 рр.

Рік	Індекс економічної свободи	Рейтинг глобальної конкурентоспроможності	Рейтинг легкості ведення бізнесу Doing Business	Рейтинг інвестиційної привабливості	Рейтинг сприйняття корупції
2014	155	84	112	109	144
2015	162	76	96	89	142
2016	162	79	83	130	130
2017	166	85	80	134	131
2018	150	83	76	131	130
2019	147	85	71	-	120

Джерело: складено авторами на основі [14].

Загалом у 2019 році Україна покращила свої позиції у світових рейтингах, окрім рейтингу інвестиційної привабливості. У цьому рейтингу у 2019 році Україна впала до рівня 2016 року. Причиною цього є зниження індексу інвестиційної привабливості. Динаміку показників індексу інвестиційної привабливості подано на рис. 4.

Індекс інвестиційної привабливості показує ставлення бізнесу до інвестиційного клімату країни. Так, якщо індекс перебуває в межах від 1 до 3 то ставлення бізнесу негативне, якщо від 3 до 4 – нейтральне і від 4 до 5 – позитивне.

Протягом 2009–2019 років індекс жодного разу не сягнув позитивної зони. Найвищий показник індексу спостерігаємо в кінці 2010 р. – початку 2011 р. – 3,4 та 3,39 балів відповідно. Результат у першому півріччі 2017 р. був найвищим з 2011 р. (3,15 балів). У 2019 р. спостерігаємо, що показник індексу інвестиційної привабливості України, який

вимірює Європейська Бізнес Асоціація, знизився до рівня 2016 р. (2,9).

Відповідно, зниження індексу у 2019 р. свідчить про погіршення ставлення бізнесу до інвестиційного середовища країни. Відповідно до опитувань, здійснених Європейською Бізнес Асоціацією, основними причинами погіршення інвестиційного бізнес-клімату країни, на думку інвесторів, є політична нестабільність, високий рівень корупції, відсутність земельної та судової реформ і брак кваліфікованих кадрів. Серед позитивних змін у інвестиційному бізнес-кліматі країни доцільно зазначити лібералізацію валютного законодавства, стабільність національної валюти, зниження рівня інфляції, співпраця з МВФ.

ВИСНОВКИ

Україна за весь період своєї незалежності так і не створила сприятливого інвестиційного клімату. А починаючи з 2014 року кількість факторів негативного впливу на інвестиційний клімат країни суттєво

Показник

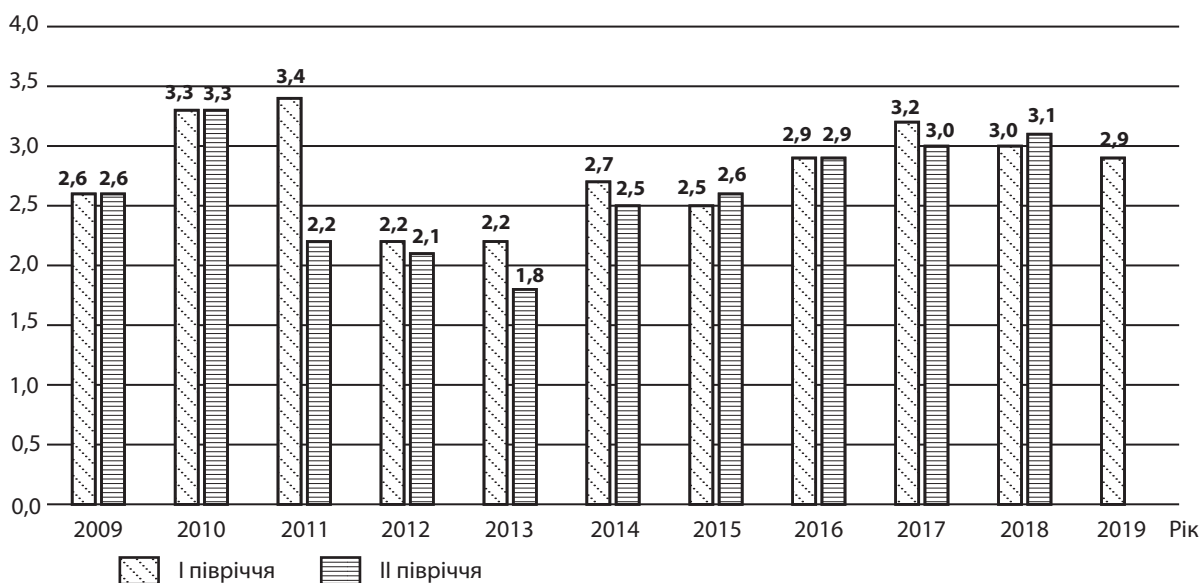

Рис. 4. Індекс інвестиційної привабливості України протягом 2009–2019 рр. (показники за I та II півріччя)

Джерело: складено авторами на основі [14].

зросла. Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що інвестиційна привабливість України покращилась, але водночас суттєвих змін не відбулося. Головною країною-інвестором упродовж останніх років беззмінно залишається Кіпр, що дає підстави припустити, що ці інвестиції є незаконно виведеними коштами з України. Відсутня чітка тенденція у розвитку інвестиційного ринку. Він не є стійким, зокрема, спостерігаються значні коливання обсягів інвестицій у період світової кризи та внутрішніх політично-економічних нестабільностей. Негативним є також індекс інвестиційної привабливості України. Оцінка інвесторів свідчить про відставання внутрішнього інвестиційного ринку від світового. З метою поживлення інвестиційного бізнес-середовища державі необхідно створити інвестиційну інфраструктуру, а також гарантії для інвесторів (які б підкріплювалися на законодавчому рівні). Необхідно також здійснювати контроль за рівнем ризиків, сприяти скороченню масштабів корупції, протидіяти контрабанді, забезпечити прозоре податкове законодавство та своєчасне відшкодування ПДВ, а також забезпечувати сталий розвиток фінансового сектора. Побудова політики уряду з орієнтацією на ці проблемні питання дозволить покращити інвестиційний імідж країни на світовому ринку.

Отже, в умовах євроінтеграції та перебудови економіки країни відповідно до європейських стандартів, а також враховуючи фактори політичної та економічної нестабільності, розвитку корупції, зростання інфляції, ведення військових дій на сході держави, анексію територій тощо, Україна потребує швидких і діючих реформ, а підвищення інвестиційної привабливості України має бути одним із пріоритетних завдань таких реформ. Враховуючи потенційно сильні та слабкі сторони інвестиційного середовища країни, на рівні держави необхідно надалі здійснити комплекс заходів щодо стимулювання інвестиційних процесів в економіку України, що, своєю чергою, посприє залученню інвестицій у вітчизняні підприємства та в умовах євроінтеграції дозволить пришвидшити їх вихід на європейський ринок. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Гура А. О. Інвестиційний клімат в Україні: сучасний стан та напрями покращення. *Економіка*. 2015. № 15. С. 188–196.
2. Економічна енциклопедія : у 3 т. Т. 3 / редкол. : С. В. Мочерний (відп. ред.) [та ін.]. Київ : Академія, 2000. 864 с.
3. Жук М. В. Регіональна економіка : підручник. Київ : Академія, 2008. 416 с.
4. Сазонець І. Л., Федорова А. Інвестування : підручник. Київ : Центр учб. літ., 2011. 312 с.
5. Фролова Г. І. Оцінка інвестиційного клімату в Україні. *Економіка та управління національним господарством*. 2014. № 2. С. 67–69.

6. Коваленко С. О. Інвестиційний клімат в Україні та напрями його покращення. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. № 38. С. 366–368.
7. Малько К. С. Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість України: чинники їх формування в сучасних умовах. *Економіка та управління національним господарством*. 2015. № 3. С. 100–105.
8. Венгуренко Т. Г. Оцінка вартості підприємства: сутність та значення. *Стратегія і практика інноваційного розвитку фінансового сектору України*. 2019. С. 80–82.
9. Венгуренко Т. Г. Розвиток спільного інвестування на ринку капіталів // Актуальні економічні, фінансові та правові питання в умовах євроінтеграції та глобальної конкуренції : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 2019. С. 102–104.
10. Кужелев М. О., Плахотнюк В. В. Напрями оптимізації інвестиційного клімату в Україні. *Економічний вісник університету*. 2019. № 41. С. 119–126.
11. Штепенко К. П., Забуряєва О. Ю. Аналіз прямих іноземних інвестицій в економіку України та передумови необхідності їх залучення. *Ефективна економіка*. 2014. № 5. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2019/36.pdf
12. Міністерство фінансів України. URL: <http://minfin.gov.ua>
13. Остання публікація Держстату за результатами державного статистичного спостереження щодо інвестицій зовнішньоекономічної діяльності // Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>
14. Doing Business 2020 // Світовий банк. 2020. URL: <https://www.doingbusiness.org/>

Науковий керівник – Богріновцева Л. М.,

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансових ринків,

Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи,

Університет Державної фіскальної служби України

REFERENCES

- “Doing Business 2020”. Svitoviy bank. 2020. <https://www.doingbusiness.org/>
- Ekonomichna entsyklopediia* [Economic Encyclopedia], vol. 3. Kyiv: Akademiia, 2000.
- Frolova, H. I. “Otsinka investytsiynoho klimatu v Ukraini” [Assessment of the Investment Climate in Ukraine]. *Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom*, no. 2 (2014): 67–69.
- Hura, A. O. “Investytsiynyi klimat v Ukraini: suchasnyi stan ta napriamy pokrashchennia” [Investment Climate in Ukraine: Current State and Areas for Improvement]. *Ekonomika*, no. 15 (2015): 188–196.
- Kovalenko, S. O. “Investytsiynyi klimat v Ukraini ta napriamy yoho pokrashchennia” [Investment Climate in Ukraine and Directions for its Improvement]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 38 (2012): 366–368.
- Kuzheliev, M. O., and Plakhotniuk, V. V. “Napriamy optyimizatsii investytsiynoho klimatu v Ukraini” [Directions for Optimizing the Investment Climate in Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, no. 41 (2019): 119–126.
- Malko, K. S. “Investytsiynyi klimat ta investytsiina pryvablyvist Ukrainy: chynnyky yikh formuvannia v suchas-

nykh umovakh" [Investment Climate and Investment Attractiveness of Ukraine: Factors of Their Formation in Modern Conditions]. *Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom*, no. 3 (2015): 100-105.
Ministerstvo finansiv Ukrainy. <http://minfin.gov.ua>
"Ostannia publikatsiia Derzhstatu za rezultaty derzhavnogo statystychnoho sposterezhennia shchodo investytsii zovnishnyoekonomichnoi diialnosti" [The Latest Publication of the State Statistics Service Based on the Results of the State Statistical Survey on Investments in Foreign Economic Activity]. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. <http://ukrstat.gov.ua>
Sazonets, I. L., and Fedorova, A. *Investuvannia* [Investment]. Kyiv: Tsentr uchb. lit., 2011.
Shtepenko, K. P., and Zaburaieva, O. Yu. "Analiz priamykh inozemnykh investytsii v ekonomiku Ukrainy ta peredu-

movy neobkhidnosti ikh zaluchennia" [Analysis of Foreign Direct Investment in the Economy of Ukraine and the Preconditions for the Need to Attract Them]. *Efektivna ekonomika*. 2014. http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2019/36.pdf
Venhurenko, T. H. "Otsinka vartosti pidpryemstva: sutnist ta znachennia" [Valuation of the Enterprise: Essence and Significance]. *Stratehiia i praktyka innovatsiinoho rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy* (2019): 80-82.
Venhurenko, T. H. "Rozvytok spilnogo investuvannia na rynku kapitaliv" [Development of Joint Investment in the Capital Market]. *Aktualni ekonomichni, finansovi ta pravovi pytannia v umovakh yevrointehratsii ta hlobalnoi konkurentsii*, 2019. 102-104.
Zhuk, M. V. *Rehionalna ekonomika* [Regional Economy]. Kyiv: Akademiia, 2008.

УДК 332.1:330.322
JEL: G31

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ РЕГІОНІВ ЯК ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

© 2020 ГЕЛЕВЕРЯ Є. М., СЕРГІЄНКО Ю. І.

УДК 332.1:330.322
JEL: G31

Гелеверя Є. М., Сергієнко Ю. І. Інвестиційна привабливість регіонів як основа сталого розвитку країни

Метою статті є комплексний і системний аналіз наявного теоретичного базису інвестиційної привабливості територій та розробка практичних пропозицій і рекомендацій щодо вирішення проблем інвестиційної привабливості регіонів України в сучасних умовах. У статті проаналізовано сучасний феномен інвестиційної привабливості та наявні різноманітності трактувань змістового наповнення інвестиційної привабливості стейкхолдерами. Узагальнено підходи до визначення економічної суті інвестиційної привабливості, зокрема, наведено інвестиційну привабливість як відносне поняття, що відображає думку певної групи інвесторів відносно співвідношення рівня ризику, рівня прибутковості та вартості фінансових ресурсів у тій або іншій державі, регіоні або галузі; з іншого боку – показано інвестиційну привабливість як сукупність деяких об'єктивних особливостей, властивостей, засобів, можливостей економічної системи, яка визначає потенційний платіжний попит на інвестиції. Встановлено показники, за якими можна аналізувати рівень інвестиційної привабливості регіонів країни. Об'єднано їх у три великі групи факторів, які з боку інвесторів є визначальними для інвестиційної привабливості територій. Визначено, що інвестиційна привабливість відіграє вагомий роль в активізації інвестиційних процесів на регіональному рівні в умовах управлінської, фінансової та регуляторної децентралізації. Вищий рівень інвестиційної привабливості гарантує стабільне надходження інвестицій у країну, додаткові надходження до бюджету держави, краще соціальне середовище в країні. Науково обгрунтовано, що залучення інвестицій в економіку регіонів є ключовим завданням у сучасних економічних умовах. Найраціональніше вирішити його можна за допомогою підвищення інвестиційної привабливості регіонів України для потенційних інвесторів, де основним завданням повинна стати оптимізація нормативно-правових, фінансових та управлінських умов для інвестування, які зумовлюють вибір інвестора відносно конкретного об'єкта інвестування, якими можуть виступати окремі проекти, підприємства в цілому, корпорація, місто, регіон, країна.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, регіон, показники інвестиційної привабливості, фактори інвестиційної привабливості, проблеми інвестиційної привабливості регіонів України

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-111-117>

Рис.: 3. **Бібл.:** 17.

Гелеверя Євгеній Михайлович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, Харківський національний університет будівництва та архітектури (вул. Сумська, 40, Харків, 61000, Україна)

E-mail: geleverya@ukr.net

Сергієнко Юлія Іванівна – аспірантка кафедри економіки, Харківський національний університет будівництва та архітектури (вул. Сумська, 40, Харків, 61000, Україна)

E-mail: sergiienko.science@gmail.com

УДК 332.1:330.322
JEL: G31

Гелеверя Е. М., Сергиенко Ю. И. Инвестиционная привлекательность регионов как основа устойчивого развития страны

Целью статьи являются комплексный и системный анализ существующего теоретического базиса инвестиционной привлекательности территорий и разработка практических предложений и рекомендаций по решению проблем инвестиционной привлекательности регионов Украины в существующих условиях. Обобщены подходы к определению экономической сущности инвестиционной привлекательности, представлена ин-